

ISSN 0134 3408

А Р Х И В

ТҶАҶАРИҶ

Ҷодарӣ 2028.0.57
№ 4 - 68

ÄDÄBI-BÄDII JURNAL

3-4

1992

и.) дэ тапын. Онуи да јадына салып.

Вахтыңыз олса, мөнө бир бармаг кагыз жазып.

Даһа нө жазым? Чаваб көзлөйрөм. Сизин А. Заманов».

Ејни мөвзуда чөми 28 күн сонра жазымамыш даһа бир мөктүб:

«Мирзэ Јавуз вэ Иса һәбиб дост-ларына салам вэ еһтирам!

Һиудуламаз Һезиз Шәриф устады-мызын мөзары ваггында сиздөн хәбәр көзлөйрөм.

А. З.

2.XI.1990»

МӨМҮҢИ

... Бир дөфә Аббас мұәллими Шәрифлә Нахчывана кәлмишди. Едән кими көрүшүнә кетдик. Намвалдан сонра кимсә мөхсуси ола Аббас мұәллимин кефини соруду. Јенә дө әһ'әнәви чаваб: «Шикаләһмәк үчүн әсас јохдуур».

Һезиз Шәриф ачыглады:— «Бир. Һәлә әсас да олачаг».

Һәгигәтән беләдир. Кечиләди рәфли өмүр јолу да оуну тәсдиг еди.

Иса ҺӘБИББӘДИ
Нахчы

ПОЕЗИЈА

Отуз сәккиз ил буьдан әввал охучулар «Азәрбајҗан» журналынын сәһифәләрида јени бир мұәллифин имзасы илә таныш оладулар. «Көрмәсәм дө, көрмәсәм дө» ады бу шәр Тоғиг Мейдијевни, чәсарәтсиз дө олса, поезијада биринчи адымы иди. Илләр кеччәк, һәмни о кәнич — Тоғиг Мейдијев Тоғиг Маһмуд кими танымачаг.

Инди Тоғиг Маһмудуи алтмыш јашы тамам олуур. Јашы-өмрүи бу зирвәсидән керидә бојланада һәјатыны бәдиһи сөзә һәср етмиш бир инсан тәлеји көз өгүнә кәлир: ушаглар вә кәчләр үчүн гәдәмә алынған онларла һекајә, повест, шөгмә, јүзләрлә шә'р вә б. һамысы бир јердә ијирми китаб...

Он беш илдән чоҳдуур ки, Т. Маһмуд балачаларын севә-севә охуудуғу «Көјөрчи» журналынын баш редакторудур вә һәмни журнал ушаг әдәбијятынын күрсүсүнә чеврилибсә, бурада Т. Маһмудуи бөјүк әмәји вар.

Илк шә'ри журналымызда чап олуиниш Тоғиг Маһмуда јенә бу журнал васитәсилә јарадычылағ утурлары арзулајыр, редакция әмөкдашлары вә охучулар адындан ону тәбрик едирик...

Тоғиг МАҺМУД

АЛТМЫШ ЈАШЫМ

Нә вахт олду алтмыш јашым,
Бу алтмышы мән јашадым?!
Дади-бидад,
Нә сүр'әтлә кечди һәјат!
Нечә учду, нечә кетди
Ушағлығым, чаванлығым?
Нечә солду, һарда итиди
Рәнким-руһум, әванлығым,
Өмрүм кечди ишдә, күчдә,
Даим тајнар бир газандым.
Кизләһмәдим тиндә-күнчдә,
Тәкчә тәмиз ад газандым.
Санардым ки, бир улдуздаум...
Хәјаллара кедә-кедә
Һәјатында чоҳ удуздаум.
Удузсам да, дејим ачығ,
Тәдејимдән килејим јох,
Ел јанында алным ачығ,
Јаланым јох, кәләјим јох...
Гошулмадым фикри дајаз,
Гәлби дајаз јалтағлара,
Чәтти иди мөнә бир аз,
Сығыммадым голтуғлара...
Нә тез кечди, јаз гыш олду,
Јашым бирдән алтмыш олду!
Бир заманлар ишығ сачан
Од үрәјим һаны инди,
Әлләримдән учуб гачан
Көпөнәјим һаны инди?!
Учурдуғум бир чәрпәләнк
Инди аја чатыр бәлкә,
Ојунчағым-бәбир, пәләнк,

Мешәләрдә ятыр бәлкә?
 Будаглар мөндим чыхан,
 О чырдыгым гозлар ханы,
 Огрун-огрун мөнә бахан
 О һәялы гызлар ханы?!
 Чавабыны ләягәтсиз
 Алды мөндөн ләягәтлә,
 Тамам дөндү сәдагәтсиз
 Көрдәүү бир сәдагәтлә...
 Даш атмадым өтәnlәрә
 Јадап јолла кетмәдим мән,
 Һәтта пнслик едәnlәрә
 һеч вахт пнслик етмәдим мән.
 Давам едир гајыларым,
 Суалларым, чавабларым,
 Давам едир агрыларым,
 Ачыларым, әзабларым!
 Чумачагым базарым јох,
 Умачагым күлзарым јох,
 Горхмасам да кәлән гышдан
 Көзләмәјә баһарым јох...
 Нә тез кечди, илләр, нә тез,
 Солду ачан күлләр, нә тез...
 Нә тез олду алтмыш јашым,
 Сызды, доғду
 шәһ,— көз јашым!
 Инанмырам көзүмә мән,
 Инанмырам өзүмә мән,
 Инанмырам, еј јашыдым,
 Алтмыш олур јашым, адым,
 Гәрибәдир, инанмырам,
 Бу алтмышы мән јашадым?!

ТӘМИЗЛИК

Мешәнин бүллүр кими
 Тәртәмиздир һавасы,
 Нәфәс алып һәм гушлар,
 һәм онларын јувасы...
 Нә сүпүркә чәкиләр,
 Нә сәлитә, јыр-јыгыш.
 Тәмизләјир мешәни
 Күләк, күнәш, гар, јагыш.
 Зибиләмир торпагы
 Јарпагларын дүшмәји
 Сырыныб нахыш-нахыш
 Онуј јорган-дешәји...
 Сәһәр-ахшам мешәни
 Тутур ушаг јухусу,
 һавада дәннз әтри,
 Күлаб, иннаб гохусу...
 Тәмизләјир һәр јери
 Отлар, күлләр, чичәкләр,
 Кизличә чыхыр үзә
 Моруглар, чижәкләр...
 Әзилләр, көбәләкләр...
 О мамырдыр гајаны
 Башдан-баша бүрүјән,
 Јарпаглар, будаглардыр,
 Көтүкләрдир чүрүјән...
 Бурда көзлә көрүнмәз
 Кизли бир дәннз галыр.
 Солан да, чүрүјән дә
 Мешәдә тәмиз галыр.
 һара бахсан, көрәрсән

Пөһрә тәмизлијини,
 Ачылап сәһәр кими
 Көрпә тәмизлијини...
 Нә һижлә биләр мешә,
 Нә пахыллыг, нә дә кин,
 Сәјрышар зәррәләри
 Тәмиз бир мөһәббәттин.
 Кизләниб варлыгында
 Дәннзлији мешәнин,
 Өзү кимидир елә
 Тәмизлији мешәнин!

ТАПМАГ ЧӘТИНДИР

Бир дәрә әлач олан
 Дәрди тапмаг чәтиндир.
 Чәмән дә мөһтач олан
 Әтри тапмаг чәтиндир.

Агачларын пајы чох,
 Тиканларын тајы чох,
 Намәрдләрин сајы чох,
 Мәрди тапмаг чәтиндир.

Тәпә, мешә, дағ, чәтир,
 Башдан-баша бағ чәтир...
 Чөлдә болса да әтир,
 Чәтри тапмаг чәтиндир.

Ше'ри динләмәз бәрбәр,
 Кәл, оху мәнә әзбәр,
 Бир гызыла бәрәбәр
 Сәтри тапмаг чәтиндир!

Һәм анлајан, һәм ганан,
 һәм дә ел үчүн јанан,
 һәмнишә мәрә дајанан
 Сәдри тапмаг чәтиндир!

Јохса шөһрәт, јохса шан,
 һа бәрг сагчсын кәһкәшан,
 Бүтөв ајдыр алышан,
 Бәдри тапмаг чәтиндир!

Јаддыгдыр — гәм кәтирән,
 Гангал, тикан битирән,
 Азча дигтәт јетирән
 Гәдри тапмаг чәтиндир,
 Инсана фәрәһ верән
 Хәтри тапмаг чәтиндир,
 Гәдри тапмаг чәтиндир!

ДУРУЛ, ДӘНИЗ!

Бир көзәлсән... өз-өзүнә
 Вурул, дәннз, вурул, дәннз...
 Чеврил көјүн күзәкүсүнә,
 Көјә ујгун гурул, дәннз!

Мин фыртына гопа јенә,
 Гојуну даша, сәнкәрләнә,
 Ләнкәрләнә-ләнкәрләнә
 Бурул дәннз, бурул, дәннз!

Далгаларын ојаг олсун,
Каһ учурум, каһ даг олсун,
Күнәш сәнә бајраг олсун,
Буулдарла сорул, дәннз!

Көзүмүз бахыр аллаһа,
Үмидимиз јох сабаһа...
Чалхаландын, бөсдир даһа,
Дурул, дәннз, дурул, дәннз!

ӘДАЛАТ, ҺӘГИГӘТ...

Бир достум варды,
Әдаләт ахтарырды,
Һәгигәт ахтарырды.
Кетди бир күн
Һәгигәти тапмаға,
Кетди бир күн
Әдаләти тапмаға...
Бу фикир, бу хәјалла
Кечә-күндүз јатмады...
Һәгигәтин даһынча,
Әдаләтин даһынча
Кетди
вә гајытмады...

Иса СЕВӨР

ЈЕТИМ САҒСАҒАНЫ

Јетим сағсағаны јаланчы олур,
јетими истәјән гонаг һардадыр, —
папагсыз башына папаг кәтирә,
чырыг чухасына јамаг кәтирә,
кәндә тапылмајан ләлә-киладән
тапа кәтирә...

Бир дә
әмисини лопа бығында
јетим јанағына дәрман кәтирә,
«јетим чыраг»ына кибрит јетирә,
јетим чижәрино һава кәтирә...

Јетим сәрчәләрсә
вериб сәс-сәсә,
нәфәс-нәфәсә
Көзләри күлә,
үзләри күлә,
јетимни бирини дә биби апара
Беш-он күнлүјә
әмискилә...

Һардадыр елә?!
Јетим сағсағаны, јаланчы олур,
јетим сағсағаны таланчы олур, —
гонаг кәтирив ки, гонарсын елә,
Апарсын елә...

Јетим дә ағыладан бир аз
белә дә, белә:
Кәрәни верәр,
күрәни верәр,
хорузу верәр,
фәрәни верәр.
Әмидир — дәрәр,
дајыдыр — дәрәр
јетим сағсағаны беләдир белә...

МӘЗАР ЈОЛДАШЛАР

Гәлбимдә нечә арзу дағи олунуб,
сәвдијинә говушмаг арзусу,
ев тикмәк арзусу,
машын алмаг арзусу,
Гој — пулла,
ев — пулла,
машын — пулла
баша кәлир.
Һәлә ки,
рүшвәт верәндәр баша кечир,
рүшвәт аланлар хоша кәлир...
Гәбиристанда
атамын гәбирини сыхышдырар
имканы гәбирләр,
Јолда өзүмү тоза верир,
һәјәтдә евини күнчә сыхыр
вәзифәли һәјәтләр.